

VODIČ “B”
za škole za srednje stručno obrazovanje
i obuku

školska 2015./2016. godina

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I
KNJIŽEVNOST

Predmetna komisija:

prof. dr. Muhidin Džanko
prof. Alma Jakubović
prof. Sanja Jurić
prof. Adila Salibašić
prof. Velida Tinjak

SADRŽAJ

I. UVOD.....	3
II. ISPIT.....	4
II.1. Područja ispitivanja.....	5
II.1.a. Opća područja ispitivanja.....	6
II.1.b. Specifična područja ispitivanja.....	6
II.2. Ciljevi ispitivanja.....	10
II.3. Struktura ispita.....	11
II.4. Obrazovni ishodi	11
II.5. Tehnički opis ispita i trajanje.....	13
II.5.a. Izgled ispita i način rješavanja zadataka.....	13
II.5b. Pribor	13
II.6. Opis bodovanja.....	13
II.7. Primjeri zadataka.....	14
III. PRIMJER TESTA.....	18
IV. STRUČNA LITERATURA.....	26

I. UVOD

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost je obavezan predmet na eksternoj maturi u Kantonu Sarajevo. Stoga, ispitni vodič za eksternu maturu iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti predstavlja temeljni dokument ispita u kojem su navedeni i objašnjeni ciljevi eksterne mature, sadržaji koji se ispituju, tipovi zadataka i vrednovanja istih u školskoj 2015./2016. godini.

Ispitom iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti želi se provjeriti nivo usvojenih znanja i vještina koje su učenici razvili u toku svog četverogodišnjeg obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo.

Ovaj ispitni vodič namijenjen je učenicima završnih razreda srednjih stručnih škola koji će pristupiti polaganju eksterne mature i time steći uvjete za uspješan nastavak školovanja na univerzitetu. Svi sadržaji navedeni u vodiču temeljeni su na Nastavnim planovima i programima za gimnazije sa integriranim zajedničkim jezgrom (PPZ KS, 2003.), kao i na sadržajima udžbenika koje je odobrilo Federalno ministarstvo obrazovanja (broj: 06-38-8-3967-8-1/15 od 24.7.2015.) i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (broj: 11-04-38-sl./15 od 13.8.2015.).

Ispitni zadaci odgovaraju Nastavnom planu i programu s najmanjom satnicom u četverogodišnjem obrazovanju u srednjim stručnim školama (I, II, III i IV razred 2 časa sedmično).

Ispitni vodič je podijeljen u tri poglavlja: Uvod, Ispit i Primjer testa. U uvodu je naznačen zakonski okvir dok je cjelokupni ispit na eksternoj maturi opisan u drugom poglavlju, i to u pet segmenata:

1. Područja ispitivanja – navedena su područja za koja se provjeravaju znanja i ispitne cjeline;
2. Struktura ispita – dat je opis ispita, sadržaji ispitivanja, ciljevi i zadaci;
3. Ciljevi eksterne mature – u ovom dijelu precizirana su znanja i vještine koje je učenik trebao savladati tokom svog četverogodišnjeg obrazovanja po gimnazijskom programu sa integriranim zajedničkim jezgrom;
4. Tehnički opis ispita i trajanje – navedene su tehničke pojedinosti poput vremena trajanja ispita, pribor kojim se učenik može služiti na ispitu, način bodovanja, te opis i način rješavanja ispita;
5. Vrste zadataka – navedeni su primjeri tipova zadataka koji će se naći u testu, kao i ishodi znanja koji se tim zadacima provjeravaju.

U vodiču, u dijelu *Primjeri zadataka* i *Primjer testa* imena pisaca navedena su i etimološki i fonetski.

Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se u ovom vodiču odnose i na učenike i na učenice.

II. ISPIT

- Način provjeravanja znanja

Učeničko znanje stečeno tokom četiri godine školovanja po Nastavnom planu i programu za srednje stručne škole vrednovat će se isključivo putem testa sa pitanjima objektivnog tipa. Test se sastoji od najmanje deset (10) a najviše dvadeset (20) pitanja vrednovanih jednim ili 0,5 boda. Učenik na testu iz predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost može osvojiti maksimalno deset (10) bodova.

S obzirom na opširnost Nastavnih planova i programa (koja je vidljiva u velikom broju pisaca, književnih i neknjiževnih tekstova) iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti, napravljen je izbor pisaca i djela usmene i pisane književnosti koji će biti na ispitu u školskoj 2015./2016.

Prilikom odabira reprezentativnih tekstova vodilo se računa o koherentnosti svih elemenata programa.

Ovaj izbor će se mijenjati djelimično ili u potpunosti svake godine.

Svi ostali segmenti predviđeni NPP-om (gramatika, pravopis, historija jezika i dr.) su u potpunosti sadržani kao oblasti na kojima će se provjeravati učenička znanja i vještine na kraju IV razreda srednje stručne škole.

Detaljnije na strani 5 u poglavlju *Područja ispitivanja*.

Pisce i književna djela koja se u ovoj školskoj godini ne nalaze na listi, potrebno je obrađivati u okviru redovne nastave, u skladu sa nastavnim planom i programom.

- Tok ispita

Ispit iz predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost održat će se u isto vrijeme, pod jednakim uvjetima i na isti način za sve učenike koji pristupe Eksternoj maturi.

Ispit traje 90 minuta i mora se pisati hemijskom olovkom, crnom ili plavom. Hemijske olovke čija se tinta može brisati nije dozvoljeno upotrebljavati.

Na ispitu nije dozvoljeno:

- lažno predstavljanje,
- zanemarivanje uputa dežurnog profesora,
- ometanje drugih učenika,
- prepisivanje,
- osvrtnje, razgovaranje, odnosno sporazumijevanje,

- upotreba mobilnih telefona i drugih elektronskih uređaja, i
- upotreba rječnika.

U slučaju nepridržavanja uputa, nakon upozorenja dežurnog profesora, učenik će biti upućen da napusti ispit, a njegov ispit ocijenjen nulom.

Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- netačan,
- učenik nije postupio u skladu sa uputom datom na početku zadatka, npr. zaokruženo je više ponuđenih odgovora, a traži se jedan,
- nečitko i nejasno napisan,
- korišten neadekvatan pribor za pisanje.

II.1. Područja ispitivanja

II.1.a. Opća područja ispitivanja

Književnoteorijska, književnohistorijska i jezička znanja su opća područja koja se nalaze u fokusu ispitivanja na eksternoj maturi.

Od učenika završnih razreda srednjih stručnih škola se očekuje da posjeduje znanja i vještine u književnonaučnom i književnoumjetničkom području, i to:

- razumijevanje književnoteorijskih pojmova u skladu sa savremenim shvatanjem strukture književnog teksta i značaja pojedinih književnih rodova i vrsta;
- razumijevanje i upoređivanje odnosa nacionalnih književnosti u Bosni i Hercegovini prema drugim književnostima i njihova pripadnost široj, evropskoj i svjetskoj književnoj baštini;
- prepoznavanje i razumijevanje književnohistorijskih i književnoteorijskih obilježja književnih i neknjiževnih tekstova, kao i razdoblja svjetske i južnoslavenske književnosti – specifičnosti, odrednice, predstavnici, od perioda usmene do savremene književnosti;
- razumijevanje specifičnosti stvaralaštva pojedinoga autora;
- prepoznavanje i razumijevanje obilježja književnih rodova i vrsta;
- razlikovanje, analiziranje i interpretiranje epskih, lirskih, dramskih, književnoumjetničkih i publicističkih tekstova, kao i poznavanje njihovog historijskog razvoja;
- sposobnost interpretacije djela pisaca svjetske književne baštine predviđenih NPP-om za srednje stručne škole sa integriranom zajedničkom jezgrom;

- sposobnost interpretacije djela pisaca šireg govornog područja bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika koji su dio specifične nacionalne kulture, a koji su predviđeni NPP-om za srednje stručne škole sa integriranom zajedničkom jezgrom.

Od učenika završnih razreda srednjih stručnih škola se, također, očekuje da posjeduje znanja i vještine efikasnog korištenja jezika, i to:

- poznavanje i efikasno primjenjivanje pravopisne norme bosanskog, hrvatskog, srpskog standardnog jezika;
- razumijevanje bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika kao sistema na svim nivoima strukture – fonetske, morfološke, leksičke, sintaksičke i stilističke, te kao sredstva sporazumijevanja;
- poznavanje i razumijevanje jezika bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika kao sistema na svim jezičkim nivoima i usvajanje gramatičkog sistema;
- sposobnost tumačenja jezičkih pojava u naslijeđenim i novostvorenim djelima;
- poznavanje i razumijevanje historije jezika i poimanje složene jezičke bosanskohercegovačke kulture.

NAPOMENA

Od učenika završnih razreda srednjih stručnih škola koji rade po EU VET programu se, također, očekuje da posjeduje znanja i vještine iz medijske kulture i komunikacije i to:

- poznavanje i razumijevanje vrsta komunikacije u savremenom društvu,
- poznavanje i razumijevanje medija i njihova uloga u savremenom društvu.

II.1.b. Specifična područja ispitivanja

S obzirom na opširnost Nastavnih planova i programa iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti napravljen je izbor unutar književnih epoha i / ili pravaca, pisaca i djela.

➤ KNJIŽEVNOST

U školskoj 2015./2016. godini učenička znanja i vještine iz oblasti književne historije i književne teorije ispitivat će se iz sljedećih književnih i neknjiževnih tekstova:

- **Svete knjige**

Tora, Biblija (Stari i Novi zavjet), Kur`an - odlomci

- **Stare istočnjačke književnosti**

1001 noć, Ep o Gilgamešu

- **Antička (helenska i rimska) književnost**

Homer: *Ilijada* (odlomak), Sofoklo: *Antigona*

- **Klasična arapska i perzijska književnost**

Omer Hajam: Rubaije

- **Evropska srednjovjekovna i kasnosrednjovjekovna književnost**

Dante Aligijeri: *Pakao*

Poznavanje i razumijevanje književnoteorijskih pojmova – lirski, epski, dramski i diskurzivni rod kao temelj svih daljnjih izučavanja i analiza književnih tekstova.

Pripovjedačka proza – pripovijetka ili novela i roman (vrste romana)

- **Usmena književnost**

Lirska i epska pjesma, bajka, predaja/legenda, basna, folklorni tekstovi, jednostavni oblici. Veza usmenoknjiževnog teksta sa mitom.

- **Počeci slavenske pismenosti**

Konstantin – Ćiril i Metod: njihovo djelovanje među Slovenima. Glagoljica i ćirilica.

- **Srednjovjekovna književnost**

Srednjovjekovna književnost Bosne i Huma. Mak Dizdar: *Stari bosanski tekstovi, Ljetopis popa Dukljanina, Povelja Kulina bana*

- **Humanizam**

Reakcija na srednjovjekovni koncept. Humanistička središta u Evropi i Hrvatskoj. Vrste i oblici humanističke književnosti: mitološki i biblijski ep, poslanice, ode, elegije, epigrami, traktati, oblici govorništva.

- **Renesansa**

Michel de Montaigne: *Eseji (izbor)*, Miguel de Cervantes: *Don Kihot*, William Shakespeare: *Hamlet*, Marin Držić: *Dundo Maroje*

Drama – komedija i tragedija, esej, burleska, groteska, travestija, parodija, pastorale, poslanice, maškarate, petrarkizam.

- **Književnost Bošnjaka na orijentalnim jezicima**

Mula Mustafa Bašeskija: *Sarajevski ljetopis*, Muhamed Nerkesi: *Pjesma o Sarajevu*.

- **Barok i manirizam**

Manirizam kao prelazni stepen između renesanse i baroka. Barok kao stil i književni pravac; stilske odlike baroka, Pedro Calderon de la Barca: *Život je san*

- **Bosanska alhamijado književnost**

Alhamijado književnost, pismo i jezik. Utjecaj zapadne renesanse i perzijske obnove islamske kulture, Hasan Kaimija: *Kasida*, Umihana Čuvidina: *Čamdži Mujo i lijepa Uma*.

- **Srpska književna tradicija u BiH**

Rukopisi i prepisivačka djelatnost – ljetopisi i hronografi.

- **Klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo**

Jean-Baptiste Moliere: *Tvrđica*

- **Usmena književnost**

Hasanaginica, Smrt Omera i Merime,

Epsko-lirske narodne pjesme. Balada i romansa kao prelazne forme, struktura epsko-lirskih pjesama.

- **Romantizam**

August Šenoa: *Zlatarovo zlato*, Johann Wolfgang Goethe: *Jadi mladog Werthera*

Predromantizam i romantizam u evropskim književnostima; glavne karakteristike. Tri naraštaja romantičara. Romantizam u južnoslavenskim književnostima. Uloga i značaj ilirskog pokreta i Ljudevita Gaja, Vuka Stefanovića Karadžića, Safvet-bega Bašagića i Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka.

- **Realizam**

Honoré de Balzac: *Evgenija Grande*, Lav Nikolajevič Tolstoj: *Ana Karenjina* (odlomak iz čitanke), Fjodor Mihailovič Dostojevski: *Zločin i kazna* (odlomak iz čitanke), Emil Zola: *Žerminal*, Ante Kovačić: *U registraturi*, Radoje Domanović : *Satire*, Nafija Sarajlić: *Teme*

Specifičnosti evropskog realizma i realizma u južnoslavenskim književnostima. Roman lika i prostora. Povijesni roman sa analitičkim pretenzijama.

- **Moderna**

Charles Baudelaire: *Albatros*, Henrik Ibsen: *Nora*, Anton Pavlovič Čehov: *Novele (Kameleon)*, Antun Gustav Matoš: *Jesenje večer*, Bora Stanković: *Nečista krv*, Musa Ćazim Ćatić: *Jednoj bogatašici*, Aleksa Šantić: *Veče na školju*.

Razaranje realizma, parnas, simbolizam, neonaturalizam, estetizam; Baudelaire kao začetnik moderne lirike; geneza moderne i njeno uobličavanje u južnoslavenskim književnostima krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

- **Avangarda**

Franz Kafka: *Proces*, Miroslav Krleža: *Gospoda Glembajevi*, Hasan Kikić: *Provincija u pozadini*, Ahmed Muradbegović: *Bijesno pseto*, Isak Samokovlija: *Od proljeća do proljeća*, Antun Branko Šimić: *Pjesnici*, Miloš Crnjanski: *Sumatra*

Specifičnosti avangarde – stilskih formacija i književnih pokreta u periodu između dva svjetska rata.

- **Savremena književnost**

Albert Camus: *Stranac*, Ivo Andrić: *Prokleta avlija*, *Most na Žepi*, Skender Kulenović: *Ponornica*, Meša Selimović: *Derviš i smrt*, Mak Dizdar: *Kameni spavač*, Hamza Humo: *Grozdanin kikut*, Ranko Marinković: *Ruke*, Vasko Popa: *Pjesme* (izbor), Danilo Kiš: *Grobnica za Borisa Davidoviča*

- **JEZIK**

U području usvojenosti znanja iz jezika od učenika se očekuje da:

- poznaje i primjenjuje pravopisnu normu;
- prepoznaje fonetske i fonološke jedinice standardnog jezika, glasovi i njihova artikulacijska i akustička svojstva, nastajanje glasova i klasifikacija prema artikulacijskim i akustičkim osobinama;
- na primjerima prepozna i razumije sljedeće glasovne promjene: jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe, gubljenje suglasnika, sibilizacija, palatalizacija, jotovanje, nepostojano **a**, vokalizacija, refleksi glasa **jat**;
- poznaje prozodijski sistem standardnog jezika (akcentat i dužina kao jedinice prozodijskog sistema i njihova obilježja, karakteristike akcenta, bilježenje akcenta, distribucija akcenta i postakcentske dužine);
- poznaje i razumije obilježja i razvoj jezika od početaka pismenosti do danas (pisma: glagoljica, ćirilica, bosančica, latinica i arebica);
- razlikuje fon, fonem, alofon i grafem, morf, morfem i alomorf i i prepoznaje ih na primjerima;
- poznaje i razumije morfeme i riječi kao morfološke jedinice (morfemska analiza riječi, korijen, afiksi, tvorbena analiza riječi, tvorbena osnova, derivacijski morfemi, morfološka analiza riječi, osnova, gramatički morfemi);
- razlikuje načine tvorbe riječi (izvođenje: prefiksalna, sufiksalna, prefiksarno-sufiksalna tvorba; prosto slaganje, srastanje i preobrazba);
- razlikuje gramatičke kategorije promjenjivih vrsta riječi (rod, broj, padež, lice, vrijeme, vid, način) te ih funkcionalno primjenjuje;
- razlikuje klasifikaciju i semantičke, gramatičke, tvorbene i stilističke karakteristike imenica, pridjeva, zamjenica, glagola, brojeva i priloga;
- razlikuje nepromjenjive vrste riječi (značenje, oblik, funkcija i tvorba prijedloga, veznika, uzvika i riječca);
- razlikuje aktivnu i pasivnu leksiku (arhaizmi, neologizmi, vulgarizmi, tuđice i posuđenice, sinonimi i antonimi, žargonizmi, frazeologizmi);
- razumije i poznaje karakteristike funkcionalnih stilova u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku;
- razumije pojam sintagma, tipove i karakteristike sintagmi;
- analizira rečeničko ustrojstvo (predikat, subjekat, atribut, apozicija, objekat, adverbijalne odredbe);
- razumije i prepozna vrste nezavisnosloženih rečenica;
- razumije i prepozna vrste zavisnosloženih rečenica;
- prepozna i razumije obilježja našeg jezika u prošlosti (slavenska jezička zajednica, staroslavenski jezik, Ćirilo i Metodije i prva pisma, raslojavanje slavenske jezičke zajednice, Povelja Kulina bana);

- poznaje specifičnosti standardnog bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika (raslojavanje jezika na varijante, osnovne karakteristike bosanskohercegovačke varijante).

➤ **MEDIJI I KOMUNIKACIJA**

U području Mediji i Komunikacija ispituju se osnovna znanja o medijima, vrstama medija, printani i elektronski mediji, uloga i značaj medija, stilovi, (funkcionalni, administrativni stilovi) verbalna i neverbalna komunikacija i poslovna komunikacija.

(Ova cjelina predviđena je samo za učenike koji rade po Nastavnom planu i programu EU VET-a modularna nastava po EU VET-u i modularnoj nastavi možete pročitati u nastavku teksta.)

II.2. Ciljevi ispitivanja

Ciljevi ispita iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti podrazumijevaju provjeru nivoa znanja, i to:

- Poznavanje i razumijevanje književnih i neknjiževnih tekstova, epoha, žanrova i veza između njih;
- Razumijevanje načina na koje su univerzalne vrijednosti izražene u književnosti;
- Razumijevanje značaja konteksta u kojem je tekst napisan i u kojem se čita;
- Sposobnost analize jezika, strukture, tehnika i stila kojim se autori teksta koriste kako bi oblikovali značenja, kao i njihov utjecaj na čitatelja;
- Razumijevanje efekata književnih tehnika i veza između stila i značenja;
- Vladanje jezičkim vještinama;
- Primjenjivanje u pisanju standardnog bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika;
- Poznavanje jezika kao sistema na svim nivoima strukture, kao i ostalih lingvističkih znanja predviđenih NPP-om;
- Razumijevanje značaja komunikacije u savremenom životu (za učenike koji rade po Nastavnom planu i programu EU VET-a);
- Razumijevanje značaja i uloge medija i njihova upotreba i zloupotreba, kao i njihov utjecaj na učenike (za učenike koji rade po Nastavnom planu i programu EU VET-a).

Napomena: Općenito o EU VET programima, (za učenike i profesore koji se prvi put susreću sa ovim terminom i Nastavnim planom i programom EU VET-a)

EU VET Program je akronim od EU – Europska unija i VET – stručno obrazovanje i obuka (**Vocational Education and Training**).

Bosna i Hercegovina je u korjenitoj reformi i osnovnog i srednjeg obrazovanja, u skladu sa savremenim kretanjima. 70 % srednjoškolaca pohađa srednje strukovne škole, trogodišnje i četvorogodišnje. Da bi se učenicima srednjih stručnih škola u Kantonu Sarajevo olakšalo učenje te približilo njihovim potrebama i

vještinama uvedena je modularna nastava po Eu Vet programu. Neke od srednjih stručnih škola koje rade po ovom Programu su: **Željeznički školski centar, Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti, Srednja škola za okoliš i drveni dizajn.**

II.3. Struktura ispita

Ispit iz eksterne mature sastoji se iz jednog testa sa najmanje deset a najviše dvadeset pitanja, u zavisnosti od težine postavljenih pitanja. Svako pitanje ocijenjeno je sa jednim ili pola boda, što znači da učenik ukupno može ostvariti maksimalno deset bodova.

Ispit je podijeljen u dva dijela:

1. Sedam pitanja kojima se ispituju učenička znanja i vještine iz književne historije i književne teorije;
2. Tri pitanja kojima se ispituju učenička znanja iz oblasti gramatike i pismenosti.

Za učenike koji rade po EU VET programu, ispit je podijeljen na tri dijela:

1. Pet pitanja kojima se ispituju učenička znanja i vještine iz književne historije i književne teorije;
2. Tri pitanja kojima se ispituju učenička znanja iz oblasti gramatike i pismenosti;
3. Dva pitanja kojima se ispituju učenička znanja iz oblasti medija i komunikacije.

Pitanja data u ispitu su objektivnog tipa i dolaze uz tekstove – odlomke, stihove, strofe ili cjelovita djela iz oblasti preciziranih na stranicama od 6. do 9. poglavlje *Područja ispitivanja – Specifična područja ispitivanja*, kao i bez polaznog teksta.

U poglavlju *Primjeri zadataka* na strani 14, kao i u Poglavlju *Primjer testa* na strani 12 detaljno su prikazani tipovi zadataka, tačni odgovori, način ocjenjivanja, kao i ishodi koji se provjeravaju.

Ispit se piše isključivo hemijskom olovkom, plave ili crne boje. Olovke čija se tinta može brisati NISU dozvoljene na ispitu.

II.4. Obrazovni ishodi

S obzirom na to da su pri izradi vodiča za eksternu maturu za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost uzeti u obzir i ishodi znanja navedeni u ZJNPP-u, a koji podrazumijevaju kompetencije: komunikacijska kompetencija, informatička pismenost, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, samoinicijativa i poduzetnička kompetencija, kulturna svijest i kreativno-produktivna kompetencija (Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, 2015.), u ishode znanja koji će se provjeravati eksternom maturom uvršteni su i sljedeći:

A. Ishodi učenja za čitanje (književnost) – Ključne ideje i detalji

- pažljivo čita ili sluša tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citira konkretne tekstove pri pisanju ili govoru u svrhu argumentiranja zaključaka donesenih na temelju teksta;

- prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihovih razrada; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju;
- analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

B. Ishodi učenja za čitanje (književnost) – Vještina i struktura

- tumači različita značenja riječi i izraza, tehničkih, osnovnih i prenesenih značenja iz teksta i utvrđuje kako izbor riječi utječe na značenje teksta;
- analizira strukturu tekstova uključujući i kako se određene rečenice, pasusi i veći dijelovi teksta (npr. odlomak, poglavlje, scena ili strofa) odnose jedni prema drugima i prema cjelini;
- utvrđuje kako tačka gledišta ili namjera utječu na oblikovanje sadržaja i načina pisanja teksta.

C. Ishodi učenja za čitanje (književnost) – Usvajanje i korištenje rječnika

- utvrđuje ili razjašnjava značenje nepoznatih i višeznačnih riječi i izraza;
- razumije preneseno značenje riječi, veza između riječi i nijanse u značenjima riječi;
- usvaja i ispravno koristi nove riječi i izraze; bogati rječnik.

D. Ishodi učenja za čitanje (književnost) – Integracija znanja i ideja

- prikazuje i ocjenjuje i konkretne tvrdnje u tekstu koristeći validna objašnjenja i relevantne dokaze;
- analizira dva ili više tekstova koji obrađuju sličnu temu ili predmet zanimanja u cilju akumulacije znanja i upoređuje različite pristupe autora.

E. Ishodi učenja za čitanje (književnost) – Opseg i nivo složenosti teksta

- objektivno i stručno čita i razumije složene književne tekstove.

F. Ishodi učenja za pisanje – Vrste i namjena teksta

- analizira bitne teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

G. Ishodi učenja za pisanje – Poznavanje jezika

- razumije kako jezik funkcionira u različitim kontekstima i zna napraviti odgovarajući izbor forme, rječnika i stila pri pisanju.

U navedene ishode znanja su uvršteni samo oni koji su primjenjivani u dosadašnjem radu sa učenicima, te djelimično ili u potpunosti navedeni u NPP-u kao opći i specifični ciljevi nastave Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti. Navedeni ishodi znanja su precizni, razumljivi i mjerljivi, te kao takvi predstavljaju pomoć učenicima, nastavnicima i roditeljima u boljem razumijevanju načina provjere učeničkog znanja i vještina.

II.5. Tehnički opis ispita i trajanje

Ispit iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti sastoji se iz najmanje deset a najviše dvadeset zadataka koji su vrednovani jednim bodom (1 bod), ili po pola boda (0,5 boda).

Ispit traje 90 minuta.

Detaljniji opis bodovanja naveden je u potpoglavlju *II.5. Opis bodovanja*, dok su tipovi zadataka detaljno pojašnjeni u potpoglavlju *II.6. Vrste zadataka*.

Vrijeme provođenja maturalnog ispita bit će objavljeno putem škola, sredstava javnog informisanja, kao i na stranici Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (<http://mon.ks.gov.ba>).

II.5.a. Izgled ispita i način rješavanja

Učenik će na početku dobiti knjižicu sa zadacima i uputama. Nakon usmenog obraćanja dežurnog profesora i davanja detaljnijih uputa, svi učenici u isto vrijeme pristupaju rješavanju zadataka. Svi zadaci u testu su zadaci objektivnog tipa.

Od učenika se očekuje da pažljivo pročita pitanje / uputu datu na početku svakog zadatka te odgovori u skladu sa traženim. Primjeri tipovi zadataka, tačni odgovori, kao i ishodi znanja koji se provjeravaju dati su u dijelu *II.6. Vrste zadataka. Primjeri zadataka* na strani 14.

II.5.b. Pribor

Pribor kojim se dopušteno služiti tokom pisanja ispita iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti je hemijska olovka kojom se piše plavom ili crnom bojom. Hemijske olovke čija se tinta može brisati, kao i nalivpera nisu dozvoljena.

II.6. Opis bodovanja

Ispit se sastoji od najmanje deset a najviše dvadeset pitanja, vrednovanih sa po 0,5 i 1 bod što ukupno iznosi deset (10) bodova.

II.7. Primjeri zadataka

Zadatak 1.

UPUTA:

Pažljivo pročitaj navedeni odlomak a potom:

1. zaokruži slovo pored tačnog odgovora
2. dopuni definiciju

O, biti ili ne biti - to je pitanje:

Da li je ljudskog duha dostojnije

Trpjeti pračke i strijele sudbine nasilne,

Ili oružje dići na more muka

I otporom ih sve zauvijek okončati?

Umrijeti, samo usnuti - i ništa više;

I tim snom reći da smo prekinuli

Naše duše bol i hiljade onih jada

Što ih priroda ljudska nasljeđuje.

O, biti ili ne biti - to je pitanje? Ovo su stilski i jezički upotpunjeni monolozi čuvenog junaka. O kojem junaku je riječ?

- a) Gilgameš
- b) Hamlet
- c) Romeo

1. Dopuni

Vrsta drame u kojoj glavni lik ili ideje za koje se on bori, nestaju ili propadaju, a on tragično strada, naziva se _____.

OBLAST: renesansa

ISHODI ZNANJA: pažljivo čita u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citira u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

1. TAČAN ODGOVOR:B

2.TAČAN ODGOVOR:

TRAGEDIJA

BODOVANJE: 2x0,5 boda

Zadatak 2.

UPUTA:

Pažljivo pročitaj odlomak iz pjesme a potom odgovori na zadana pitanja na način da dopuniš započeti iskaz:

1. prepoznaš kakvu atmosferu pjesnik kreira
2. navedi naziv stilske figure koja je posebno obilježena u stihovima (snove snivaju oblaci, sjene plivaju)

Olovne i teške snove snivaju

Oblaci nad tamnim gorskim stranama;

Monotone sjene rijekom plivaju,

Žutom rijekom među golim granama. (...)

(A.G.Matoš: *Jesenje veče*)

Dopuni:

Već u prvoj strofi čuvene pjesme *Jesenje veče* uočavamo kako Antun Gustav Matoš iznosi sliku atmosfere u prirodi. Kreiranju _____ (navesti odgovarajući epitet) atmosfere doprinosi vješta upotreba stilske figure (navesti naziv stilske figure) _____ koja nema dekorativnu funkciju, već duboko umjetničku: da kazuje o čovjeku. Dok čitamo Matošev sonet, moramo stalno imati na umu sljedeću stvar: suština sintagmi i stihova nije u sadržini koju kazuju nego u sadržini koju sugerišu.

OBLAST: moderna

ISHODI ZNANJA:

Sposobnost tumačenja

različitih značenja riječi i

izraza, tehničkih, osnovnih

i prenesenih značenja iz

teksta i utvrđivanje kako

izbor riječi utiče na

značenje teksta.

Razumijevanje kako jezik

funkcionira u različitim

kontekstima.

1.TAČAN ODGOVOR:

sumorne, tmurne, tužne –

priznati kao tačan odgovor

ukoliko je naveden bilo

koji od ovih epiteta

2.TAČAN ODGOVOR:

personifikacija

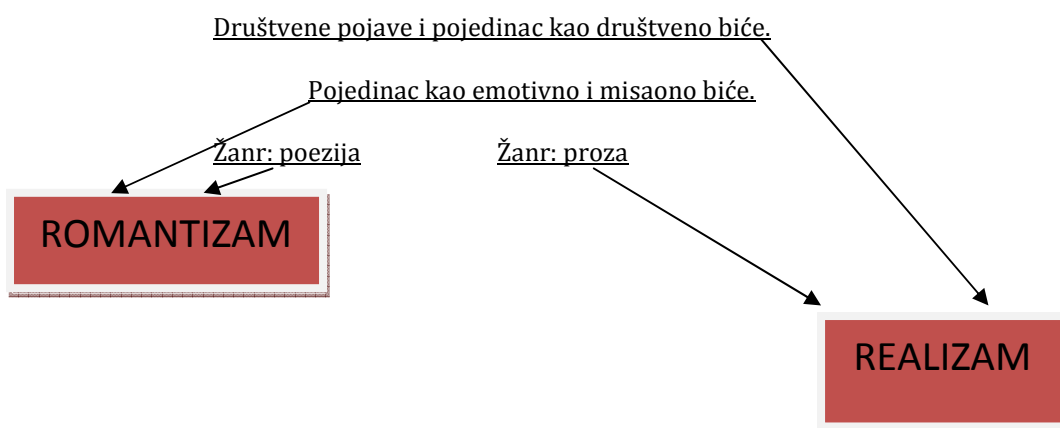
BODOVANJE: 2 x 0,5 boda

Zadatak 3.

UPUTA:

Poveži navedene odlike sa pravcima kojim pripadaju:

Zadatak 4.

UPUTA: Pročitaj stihove i odgovori.

*Ja sam, braćo, sinoć vragu dušu dao,
O, umre, mi, umre moje srce, ljudi!*

(Antun Gustav Matoš, *Živa smrt*)

Masnim slovima istaknuta je u Matoševim stihovima stilska figura:

- a) polisindeton
- b) anafora
- c) hiperbola
- d) personifikacija

OBLAST: romantizam i realizam

ISHODI ZNANJA:

razumijevanje i

povezivanje odlika

književnih pravaca **TAČAN**

ODGOVOR: (prikazano na slici)

BODOVANJE: 2 x 0,5 bod

OBLAST:

teorija književnosti

ISHODI ZNANJA:

poznavanje stilskih figura

TAČAN ODGOVOR: C

BODOVANJE: 1 bod

Zadatak 5.

UPUTA:

Pažljivo pročitaj navedeni stih i odgovori na pitanja:

Ne gledaj me ljepote ti tvoje!

(Musa Ćazim Ćatić, *Jednoj bogatašici*)

- Iz navedenih stihova izdvoj svaku riječ i odredi kojoj vrsti pripada, kao i gramatičke kategorije koje iskazuje (morfološka analiza):

RIJEČ	VRSTA RIJEČI	GRAMATIČKE KATEGORIJE KOJE ISKAZUJE
NE		
GLEDAJ		
ME		
LJEPOTE		
TI		
TVOJE		

Napomena: da bi se učeniku priznalo 0,5 bodova mora imati minimalno tri i više tačnih odgovora, za 1 bod mora sve tačno riješiti.

Zadatak 6.

U sljedećoj rečenici izdvoj svaku riječ i navedi koju funkciju vrši (sintaksička analiza):

Ajla, moja prijateljica, sanja o putovanju.

RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?
AJLA		SANJA	
MOJA		O PUTOVANJU	
PRIJATELJICA			

Napomena: da bi se učeniku priznalo 0,5 bodova mora imati minimalno tri ili četiri tačna odgovora, za 1 bod mora sve tačno riješiti.

OBLAST: morfologija

ISHODI ZNANJA:

razumijevanje kako jezik

funkcioniše na

morfološkom nivou

1.TAČAN ODGOVOR:

1.NE-odrična

riječca, GLEDAJ-glagol u

imperativu, 2.lice

jednine, ME-lična

zamjenica,

akuzativ, LJEPOTE-imenica,

jednina, ženski rod,

genitiv, TI-lična zamjenica,

dativ, TVOJE-2.lice jednine,

ženski rod, prisvojna

zamjenica, genitiv

BODOVANJE: 1bod

OBLAST: sintaksa **ISHODI**

ZNANJA: razumijevanje

kako jezik funkioniše na

sintaksičkom nivou; AJLA-

subjekat, MOJA

PRIJATELJICA- apozicija,

SANJA- glagolski predikat;

O PUTOVANJU-objekat;

BODOVANJE: 1 bod

III. PRIMJER TESTA

1) UPUTA:

Pročitaj odlomke iz djela *Božanstvenu komediju* Dantea Aligijerija, pa zaokruži tačan odgovor!

"Ostavite svu nadu, vi koji ulazite..." (Na vratima pakla- III. 7.)

"Do mjesta dođoh, gdje sva svjetla šute,

što šumi kao more u oluji
kada ga vjetri s raznih strana mute

Pakleni vihor što bez stanke huji,

tu nosi duše u zamahu punu:

muči ih, bije, vrteć ih u struji." (Drugi krug)

Dante Alighieri (Dante Aligijeri): *Božanstvena komedija*

Zaokruži tačan odgovor:

- Aligijeri u mističnom epu, kao i u navedenim stihovima iz tog epa, iznosi viziju onog tamo svijeta i stradanju i kažnjavanju grešnika.
- Pjesnik u ovoj drami, prikazuje svoje vlastito stradanje i nesreću.
- Božanstvena komedija* je socijalna pjesma koja govori o velikoj nepravdi na ovom svijetu.

OBLAST: humanizam

ISHODI ZNANJA: pažljivo

čita tekst u cilju

razumijevanja i donošenja

logičkih zaključaka;

poznavanje i

prepoznavanje forme epa

1.TAČAN ODGOVOR: A

2. TAČAN ODGOVOR:

BODOVANJE: 1 bod

2) UPUTA:

Pažljivo pročitaj tekst i tri pitanja u nastavku. Zaokruži jedan tačan odgovor, a potom zaokruži tačnu definiciju eseja!

Sav naš rad teži k tomu da napunimo pamćenje, a razbor i savjest ostavljamo prazne. Baš isto tako kao što ptice idu u potragu za zrnjem i ne okusivši ga nose ga u kljunu da bi njima napitale svoje mlade, tako i naši nazovi učenjaci ključaju znanost po svojim knjigama i nose je samo na usnama, da bi je što prije istresli i na zrak izložili. No što je najgore, ni njihovi đaci ni omladina njome se ne hrane i ne krijepe, već ona ide od ruke do ruke, s jedinom svrhom da se njom kočopere i hvastaju kao s nevaljalim novcem, koji nije za drugu upotrebu i korist nego da njime računamo i brojimo.

Michel de Montaigne (Mišel de Montenj): *Lažna znanost*

1. U navedenom odlomku Montenj:

- a) osuđuje učitelje koji previše čitaju knjige
- b) kritikuje učenje napamet, bez razumijevanja i druge svrhe, osim da se u društvu izgleda učen
- c) izražava sumnju u sposobnost mladih da bilo šta nauče u školi

2. Montenj je tvorac eseja, a esej je... (zaokruži tačan odgovor):

- a) kraća prozna vrsta u kojoj se obrađuje različita tematika, bilo iz života ili iz znanosti, na način koji uključuje razmišljanje i zaključivanje, ali također ima i sposobnost umjetničkog oblikovanja;
- b) vrsta književnog djela epsko-lirskog karaktera u stihovima (ponekad i u prozi); može biti kratka ili duga, jednostavna ili složena, a sastoji se od više pjevanja.

OBLAST: renesansa

ISHODI ZNANJA: pažljivo

čita tekst u cilju

razumijevanja i donošenja

logičkih zaključaka;

poznavanje forme eseja

1.TAČAN ODGOVOR: B

2. TAČAN ODGOVOR: A

BODOVANJE: 2 x 0,5 boda

3) UPUTA:

Nakon čitanja odlomka zaokruži slovo pored tačnog odgovora:

*Zaista, treba da svladamo
ovu našu čud opaku,
pomamu i čežnju svaku,
jer zapravo mi sanjamo.
Tako treba, jer ovo je
čudan svijet i čudan dan
gdje je život samo san,
a iskustvo moje sudi:
čovjek sanja ono što je,
sanja, dok se ne probudi.*

*I kralj, koji vlada svima,
sanja kako zapovijeda,
u toj varci sebe gleda
kako mnoge časti prima,
a na vjetar sve ih piše,
jer smrt strašna sve ih briše
i u prah će sve to strti.
Tko je dakle željan vlasti
kad zna da će jednom pasti
čim se prene-u snu smrti?*

(Pedro Kalderon de la Barka: *Život je san*, 2.čin, 19.prizor)

Koja je tvrdnja tačna:

- Pedro Kalderon de la Barka je u svom eseju *Život je san*, na duhovit i humorističan način opisao čovjekove snove i veliku želju za vlašću.
- Velika zbirka pjesama *Život je san* je djelo najpoznatijeg pjesnika španjolskog klasicizma Pedra Kalderona de la Barke.
- Život je san* filozofska je alegorija i najpoznatije djelo najvećeg dramatičara španjolskog baroka, Pedra Kalderona de la Barke.

4) UPUTA:

Pažljivo pročitaj navedenu rečenicu i odgovori na pitanja:

*Neko mora da je oklevetao Jozefa K., jer je, iako nije učinio nikakvo
zlo, jednoga jutra bio uhapšen.*

- Ovo je prva rečenica romana _____ koju je napisao _____.
- Analiziraj njenu gramatičku strukturu tako što ćeš prepisati riječi koje obavljaju traženu službu u rečenici.
subjekat _____ ; atribut _____.

OBLAST: renesansa,
teorija književnosti

ISHODI ZNANJA:

prepoznavanje i
razumijevanje
književnoteorijskih
pojmov

TAČAN ODGOVOR: C

BODOVANJE: 1 bod

OBLAST: književnost
između dva svjetska rata,
sintaksa

ISHODI ZNANJA:

poznavanje jezika kao
sistema na svim nivoima
strukture

TAČAN ODGOVOR:

„Proces“ – Franz Kafka
(Franc Kafka)

TAČAN ODGOVOR:

subjekat – neko;
atribut- nikakavo

BODOVANJE: 2X0,5 boda

5) UPUTA:

Pročitaj odlomak i zaokruži slovo pored tačnog odgovora.

Ama pogledajte“, na to će Sančo, „ono što se tamo vidi nisu divovi, nego_____“

„Vidi se sasvim“, odgovori Don Kihot, „da se ne razumiješ u pustolovinama; ono su divovi, a ako se bojiš, a ti se skloni na stranu i moli se Bogu dok ja budem otišao da se s njima upustim u ljut, nejednak boj.

”

Miguel de Cervantes (Migel de Servantes): Don Quijote (*Don Kihot*),
(preveo Đorđe Popović)

1. Rekavši ovako, Don Kihot odlazi da se bori s _____.
(Dopišite riječ koja nedostaje! S kim se zapravo bori Don Kihot?)

2. Ova poznata literarna bitka simbolizira Don Kihotov:

- a) idealizam
- b) materijalizam

6) UPUTA:

Pažljivo pročitaj stihove iz balade *Hasanaginica* i odgovori na pitanje:

*Još kaduna bratu se moljaše,
Da napiše listak knjige bile,
da je šalje imotskom kadiji:
Divojka te lipo pozdravljaše,
a u knjizi lipo te moljaše.*

Usmena balada: *Hasanaginica*

U kojem su prošlom glagolskom vremenu upotrijebljeni glagoli *moljaše, pozdravljaše* (zaokruži tačan odgovor):

- a) plusvamperfekat
- b) imperfekat
- c) aorist
- d) perfekat

OBLAST: renesansa

ISHODI ZNANJA: rezimira

kjučne ideje na osnovu

detalja koje ih

dokazuju;razumije

preneseno značenje riječi,

veze između riječi

1.TAČAN ODGOVOR:

vjetrenjačama

2. TAČAN ODGOVOR: A

BODOVANJE: 2x0,5 boda

OBLAST: morfologija,
glagolska vremena

ISHODI ZNANJA: pažljivo čita u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; poznaje glagolska vremena i njihovu efikasnu upotrebu u baladama, posebno upotrebu aorista i imperfekta

1.TAČAN ODGOVOR: B

2.TAČAN ODGOVOR:

BODOVANJE: 1 bod

7) UPUTA:

Pažljivo pročitaj pjesmu i zaokruži slovo pored tačnog odgovora.

*Dokoni mornari od zabave love
često albatrose, silne morske ptice,
na putu nemarne, tihe pratilice
lađa što nad ljutim vrtlozima plove.*

*Na daske od krova spuste ih sputane.
Kraljevi azura, nevešti, zbunjeni,
belim i ogromnim krilima skunjeni
mašu k'o veslima na obadve strane.*

*Maločas prekrasan, a sad smešan, jadan,
krilati se putnik bori s okovima;
s lule jedan mornar duva mu dim gadan
u kljun, drugi mu se ruga skokovima.*

*Tom knezu oblaka i pesnik je sličan;
on se s burom družu, munjom poji oči,
ali na tlu sputan i zemlji nevičan,
divovska mu krila smetaju da kroči.*

Charles Baudelaire (Šarl Bodler): *Albatros*
(preveo: Božidar Kovačević)

1. U Bodlerovoj pjesmi riječ *albatros* je simbol:

- a) ljubavi
- b) pjesnika
- c) božanstva

2. Šarl Bodler je pjesnik:

- a) romantizma
- b) renesanse
- c) modernizma

OBLAST: moderna

ISHODI ZNANJA: Pažljivo

čita u cilju razumjevanja i

donošenja logičkih

zaključaka, tumači

različita značenja

riječi, osnovnih i

prenesenih značenja iz

teksta i utvrđuje kako

izbor riječi utječe na

značenje teksta

1. TAČAN ODGOVOR: B

2. TAČAN ODGOVOR: C

BODOVANJE: 2x0,5 boda

8) UPUTA:

Pažljivo pročitaj odlomak i odgovori na sljedeća pitanja:

Četvrte godine svoga vezirovanja posrnu veliki vezir Jusuf i kao žrtva jedne opasne intrige pade iznenada u nemilost. Borba je trajala celu zimu i proleće. A sa mesecom majem iziđe Jusuf iz zatočenja kao pobednik. I život se nastavi, sjajan, miran, jednoličan.

1. Iz kojeg Andrićevog djela je navedeni odlomak?

_____

(napišite naziv djela)

2. Dopuni!

Zahvaljujući velikoj epskoj sili koju je posjedovao u literarnom izražavanju, veoma uspješno je opisivao teme iz historije svoje zemlje i sudbine ljudi iz svoga područja. Snaga talenta Ive Andrića predodredila ga je za dobitnika Nobelove nagrade za književnost, _____ godine.
(navesti godinu)

OBLAST: savremena bosanskohercegovačka književnost

ISHODI ZNANJA: pažljivo

čita u cilju razumijevanja,

prepoznaje naziv djela,

čita u cilju donošenja

logičkih zaključaka

1.TAČAN ODGOVOR:

Most na Žepi

2.TAČAN ODGOVOR:

1961.godine

BODOVANJE: 2x0,5 boda

9) Razmisli!

Kojim je tvorbenim načinom nastala riječ *vodootpornost*:

- a) složeno-sufiksalmom tvorbmom
- b) čistim slaganjem
- c) prefiksalmom tvorbmom

10) Koji je oblik instrumentalna imenice *lobi* pravilan?

- a) *lobiem*
- b) *lobijem*
- c) *lobijom*
- d) *lobiom*

OBLAST: morfologija

ISHODI ZNANJA:

Razumijevanje kako nastaju nove riječi u bosanskom, hrvatskom, srpskom jeziku te njihovo prepoznavanje i imenovanje u konkretnim primjerima

1. TAČAN ODGOVOR: A

BODOVANJE: 1 bod

OBLAST: morfologija

ISHODI ZNANJA:
razlikovati gramatičke

kategorije promjenjivih vrsta riječi (rod, broj, padež, lice, vrijeme, vid, način, i određenost) te ih funkcionalno primjenjivati

TAČAN ODGOVOR: B

BODOVANJE: 1 bod

Pitanja iz Medijske kulture i Komunikacije

(Pitanja za učenike koji rade po EU VET programu)

1) Pažljivo pogledaj sliku i odgovori na sljedeća pitanja:

Junaci sa slike zovu se:

- a) Tom i Džeri
- b) Stanlio i Olio
- c) Pink i Panter

Dopuni! Filmovi u kojima su likovi i pozadina nacrtani nazivaju se

_____.

2)

1)Dopuni!

Komunikacija je potreba svih ljudi. To je razmjena informacija, znanja, emocija, stavova,... svega što čini život. Komunikacija je srce svih odnosa. I ne samo to, komunikacija jeste odnos. Ipak, to ne znači da je svaka komunikacija sama po sebi uspješna. Ponekad, iako smo razgovarali, imamo iskustvo da se nismo čuli i razumjeli. Većina nas misli da zna komunicirati, sve dok nam život ne pokaže drugačije. Osnovni oblici komunikacije su:

_____ i _____.

2) Zaokruži tvrdnju koja je tačna:

a) Uspješna komunikacija je ona u kojoj govornik vodi jedan monolog, svjestan da on dominira u društvu.

b)Uspješna komunikacija je ona u kojoj i govornik i slušalac slušaju i uvažavaju jedan drugog, postavljajući pitanja-bez pitanja nema uspješne komunikacije.

OBLAST:mediji, filmska umjetnost

ISHODI ZNANJA:

razumijevanje i

razlikovanje vrste

filmova;pažljivo

posmatra i donosi logičke

zaključke, poznaje

medijsku kulturu i

uočava njene osobenosti

u konkretnim primjerima

TAČNI ODGOVORI: A

animirani ili crtani

filmovi

BODOVANJE: 2x0,5 boda

OBLAST: verbalna i

neverbalna komunikacija

ISHODI ZNANJA:

razlikovati verbalnu i

neverbalnu

komunikaciju, razlikovati

govorenje i slušanje

TAČNI ODGOVORI:

verbalna i neverbalna

komunikacija, B

IV

LITERATURA

1. Halilović, Senahid (1996.). *Pravopis bosanskoga jezika*. Sarajevo: Preporod.
2. Halilović, Senahid (1999.). *Pravopis bosanskoga jezika - priručnik za škole*. Zenica: DOM ŠTAMPE.
3. Jahić, Dževad, Halilović, Senahid i Palić, Ismail (2000.). *Gramatika bosanskoga jezika*. Zenica: DOM ŠTAMPE.
4. Lešić, Zdenko (2005). *Teorija književnosti*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
5. Lešić, Zdenko i drugi (2006). *Suvremena tumačenja književnosti i književnokritičko naslijeđe XX stoljeća*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
6. Solar, Milivoje (1994.). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
7. Veličković, Nenad (2014.). *Od slova do smisla* (Književni pojmovnik za osnovnu i srednju školu). Sarajevo: Školegijum.
8. Živković, Dragiša (1969.). *Teorija književnosti* (Čitanka sa obrađenim tekstovima i zadacima), Beograd: Naučna knjiga. Sarajevo: Svjetlost.
9. Lešić, Zdenko (2003.). *Čitanka za prvi razred gimnazija*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
10. Bulić, Refik, Šator, Muhamed (2001.). *Naš jezik - Udžbenik za prvi razred srednjih škola*. Tuzla: Bosanska riječ.
11. Lešić, Zdenko (2003.). *Čitanka za drugi razred gimnazija*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
12. Pjanić, Ratmira (2003.). *Naš jezik*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
13. Spahić, Vedad (2003.). *Čitanka za treći razred*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
14. Midžić, Senija (2003.). *Naš jezik*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
15. Spahić, Vedad (2003.). *Čitanka za četvrti razred*. Sarajevo: Sarajevo Publishing. .o
16. Parić Hadžiefendić, Remzija (2003.). *Naš jezik*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.
17. Đibrić, Amira, (2005.). *Čitanka za II razred tehničkih i srednjih stručnih škola*. Tuzla: Bosanska riječ
18. Đibrić, Amira, Mikić, Milosav, Hasić, Zejćir (2005.). *Čitanka za III razred tehničkih i srednjih stručnih škola*. Tuzla: Bosanska riječ.